

Investigating the Role of Pragmatism and Neopragmatism Philosophy on Nurses' Clinical Performance (a narrative review study)

Abstract

Introduction: Based on evidence and study results, nurses have less motivation and ability to deal logically with clinical problems due to deviation from learning occupational rules and standards, which is exactly the opposite of the philosophy of pragmatism. The purpose of this article is to review the role of pragmatism and neo-pragmatism philosophy on nurses' clinical performance.

Methods: This study is a non-systematic/narrative review, which was conducted using the keywords Philosophy, Young Nurses, Neo-Pragmatism, Pragmatism, Clinical Practice based on Mesh and separately and in combination with internet searches in the ISI, PubMed, Scopus, and Google Scholar databases. A total of 53 articles were extracted and by matching the titles found in terms of thematic relevance with the article title and entry criteria, the present article was finally written with 8 articles.

Finding: A review of the selected articles showed that the most important challenge from the perspective of the pragmatic school was the lack of sufficient motivation during education, low attendance at in-service training courses and classes, lack of strong communication with experts, lack of use of critical thinking in patient care, and lack of attachment to the profession from the nursing perspective.

Conclusion: Based on the results of most studies, teaching, learning, and using the concepts of pragmatism and neo-pragmatism, which advocate tolerance, respect for others' opinions, and cooperation between individuals, is suggested as a suitable solution to prevent such problems. Therefore, it is requested that the concepts of this school be taught to nurses in universities and in-service training.

Keywords: Philosophy, Neo-pragmatism, Pragmatism, Clinical Practice, Pragmatism

Yazdan Ahmadi¹

Reza Momen²

Mahboobeh Zomorrodi³

Saeideh Hoseinpoor⁴

Marzieh Khalaji⁵

Fatemeh Kalroozi^{6*}

Affiliations

1-Emergency Department, School of Nursing, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran

2-Critical Care Department, School of Nursing, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran

3- Ph.D. Nursing Program Department, School of Nursing, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran

4- Ph.D. Nursing Program Department, School of Nursing, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran

5- Psychiatric Nursing Department, School of Nursing, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran

6. Pediatric Department, School of Nursing, Aja University of Medical Sciences, Tehran, Iran. Corresponding author.

Email: fkalroozi@yahoo.com

نقش فلسفه پرآگماتیسم و نئوپرآگماتیسم بر عملکرد بالینی پرستاران (یک مطالعه مروود روایتی)

چکیده

بیژن احمدی^۱
رضا مومن^۲
محبوبه زمردی^۳
سعیده حسین پور^۴
مرضیه خلaji^۵
فاطمه کلروزی^{۶*}

مقدمه: بر اساس شواهد و نتایج مطالعات، پرستاران به واسطه انحراف از یادگیری قوانین و استاندارهای شغلی، انگیره و توانایی کمتری در برخورد منطقی با مشکلات بالینی پیش آمده را دارند که این مورد دقیقاً نقطه مقابل فلسفه پرآگماتیسم می باشد. هدف این مقاله، مروری بر نقش فلسفه پرآگماتیسم و نئوپرآگماتیسم در عملکرد بالینی پرستاران می باشد.

روش کار: این مطالعه از نوع مروری روایتی غیر نظام مند می باشد که برای انجام آن با استفاده از کلیدواژه های

(Young Nurses, Neo-Pragmatism, Pragmatism, Philosophy Clinical Practice) براساس Mesh و به صورت جدگانه و ترکیبی با جستجوی اینترنتی در با نکهای اطلاعاتی Scopus, PubMed و موتور جستجوی Google Scholar انجام شد و در مجموع ۵۳ مقاله استخراج و با تطبیق عناوین یافت شده از نظر ارتباط موضوعی با عنوان مقاله و معیارهای ورود، در نهایت مقاله حاضر با ۸ مقاله نگارش گردید.

یافته ها: مرور بر مقالات منتخب نشان داد که مهمترین چالش از نگاه مکتب پرآگماتیک، عدم وجود انگیزه کافی در حین تحصیل، حضور کم رنگ در دوره ها و کلاس های آموزشی حین خدمت، عدم ارتباط قوی با افراد صاحب نظر، عدم استفاده از تفکر انتقادی در مراقبت از بیماران و عدم دلیستگی به حرفة از نگاه پرستاری بوده است.

نتیجه گیری: بر اساس نتایج اکثر مطالعات، آموزش، یادگیری و استفاده از مفاهیم فلسفه پرآگماتیسم و نئوپرآگماتیسم که طرفدار مدارا، احترام به نظرات دیگران و همکاری متقابل بین افراد می باشد، به عنوان یک راهکار مناسب برای پیشگیری از این گونه مشکلات پیشنهاد می شود. لذا تقاضا می گردد مفاهیم این مکتب در دانشگاه ها و آموزش های ضمن خدمت به پرستاران آموزش داده شود.

کلمات کلیدی: فلسفه، نئوپرآگماتیسم، عمل گرایی، عملکرد بالینی، پرآگماتیسم

وابستگی سازمانی نویسندها

۱- گروه پرستاری اورژانس، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران

۲- گروه مراقبت های ویژه، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران

۳- گروه دکتری پرستاری، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران

۴- گروه دکتری پرستاری، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران

۵- گروه روانپرستاری پرستاری، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران

۶- گروه کودکان، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران، نویسنده مسئول، پست الکترونیک: flalroozi@yahoo.com

جیمز، نظریه پرآگماتیسم را پایه گذاری کرد.^(۱۲) در ادامه، فیلسوفان و متفکرانی همچون ویلارد اورمان کواین، ریچارد رورتی، هیلاری پاتنی و رابت برندوم، بینانگذاران عمل گرایی، باجهانی روپرتو شدن که در آن تقابل های سیاری ظهور یافته بود؛ تقابل علم و مذهب، پوزیتیویسم و رمانتیسم، ادراک شهودی در برابر تجربه حسی و سلایق مختلف. بنابراین، جنبش عمل گرایی، نقش یک میانجی را ایفا می کرد.^(۱۳) پرآگماتیسم، انقلابی بود علیه سنت بی رونق فلسفی در مدارس آمریکایی و سنت راکد ما بعدالطبیعی (ارسطو اولین کسی است که این علم را به عنوان یک علم مستقل کشف کرد و در میان علوم دیگر به آن جای مخصوص داد، ولی او هیچ نامی روی این علم نگذاشته بود). این بخش از نظر ترتیب، بعد از بخش طبیعت قرار گرفت و چون نام مخصوص نداشت به "متافیزیک" یعنی بعد از فیزیک معروف شد و سپس کلمه متافیزیک به وسیله مترجمین عربی به "ما بعدالطبیعه" ترجمه شد) که در اروپای آن زمان در حال جلوه گری بود.^(۱۴) پرآگماتیسم نظریه ای است که در پاسخ این پرسش که معیار درست بودن یک گزاره چیست؟ می گوید سودمندی و به کار آمدن، یعنی یک اندیشه زمانی درست است و می تواند مشکلی را بگشاید که برای بیمار سودمند و مفید باشد.^(۱۵) پرآگماتیست ها اعتقاد دارند حتی بسیاری از گزاره هایی که به نظر می آید کاربرد عملی ندارند و از واقیت تجربی به دورند نیز سرانجام، به طور مستقیم یا غیر مستقیم به تجربه و عمل مربوط می شوند.^(۱۶) پرآگماتیسم، روشی است برای حل یا ارزشیابی مسائل عقلی و تصمیمات بالینی سخت و نیز نظریه ای است در باب انواع شناخت هایی که پرستاران مستعد تحصیل و اکتساب آن ها در دانشگاه هستند.^(۱۷) برخی از خصوصیات و دیدگاه های راهگشای پرآگماتیسم برای مراقبت هرچه بهتر پرستاران از بیماران بستری بشرح ذیل می باشد.

- ۱- پرآگماتیسم ها عینیت گرا هستند و از نگاه آنها، هستی شناسی از نوع ذهنی (Objective) است.
- ۲- بدین معنی که پرستاران می بایست بر اساس واقیت ها از بیماران مراقبت کنند نه فقط بر اساس دیدگاه شخصی خود.
- ۳- انسان موجود اجتماعی است و می بایست در انجام فعالیت، کلیه حالات روحی، روانی، ویژگی های شخصیتی و فرهنگی بیمار لحاظ شود.
- ۴- در این مکتب، رسیدن به نهایت توانایی های انسان مورد نظر است و پرستاران بعنوان گروهی بزرگ از نظام سلامت که وظیفه مراقبت از بیماران را دارند، می بایست تمام تلاش خود را برای توانمند شدن و تقویت عملکرد بالینی خود بکار ببرند.
- ۵- در این راستا یکی از راه های رسیدن به این مهم، شرکت مرتب در کارگاه ها و دوره های مرتبط با موضوع انسان گرایی می باشد.
- ۶- برای هر کسی به تناسب توانایی هایش، فرستاده و سعی و تلاش به منظور تکامل و رسیدن به هدف باید فراهم گردد که این مهم از وظایف

مقدمه
در محیط های درمانی، خدمات مختلفی به مددجویان ارائه می شود که در این میان مراقبتهای پرستاری از اهمیت ویژه ای برخوردار است. پرستاران رفتارهای مراقبتی را از همان روز اول داشتجویی در کلاس های درس، سeminارها، کارگاه ها و بخش های بالینی یاد می گیرند.^(۱) یکی از مسئولیت های مهم مدیران پرستاری بهینه سازی نیروهای خود با فعالیت هایی جهت افزایش دانش، آگاهی و مهارت در پرستاران است.^(۲) امروزه یکی از مشکلات مهم که در نهایت منجر به ثبت شکایت های متعدد نیز می شود، ارتباط نادرست و عملکرد نامناسب پرستاران در مواجهه با بیماران می باشد.^(۳) قادر درمان به خصوص پرستاران بالینی نسبت به طرح شکایت و در گیری فیزیکی با همراهان بیماران بسیار آسیب پذیر هستند. کمبود کادر پرستاری، تحمیل وظایف غیر تخصصی به واسطه کمبود دیگر کارمندان، ساعت کاری اجباری، اشتباہات داروی و فرایند های کاری طولانی در محل کار درایجاد یک محیط کاری پرتش برای پرستاران تاثیر گذار بوده و موجب اختلال در عملکرد آنها در مواجهه با بیماران شده است.^(۴) پرستاران هم مثل بقیه کارکنان سیستم بهداشتی درمانی، از طرح شکایت در مراجع قانونی و عوایض آن می ترسند. آنها میدانند که شکایت بیماران از آنها پر هزینه، استرس آور، نگران کننده و ناعادلانه است.^(۵) براساس بررسی های صورت گرفته، یکی از علل بروز این مشکلات، عدم آموخت این مباحث برای داشتجویان مقطع کارشناسی و عدم آگاهی آنها از مفاهیم فلسفی در حوزه تجربیات و مشاهدات همچنین لازم به ذکر می باشد بر اساس تجربیات و مشاهدات عینی، برای فارغ التحصیلان نیز، کارگاه ها و دوره های کوتاه مدت آموزشی برگزار نمی شود.^(۶) که به همین انگیزه سعی می شود اطلاعاتی در این زمینه بیان شود تا همکاران محترم از این مکتب شناخت و آگاهی کسب نمایند. بطور کلی ریشه پرآگماتیسم به یونان باستان بر می گردد. پرآگما (pragma) به معنی عمل و پرآگماتیسم به معنی عمل گرایی است.^(۷) پرآگماتیسم و یا عمل گرایی یک جنبش فسلوی است که معتقد است: «اگر نظر واقعیده ای برای انسان کارآمد و مصلحت باشد، در واقع حقیقت است».^(۸) پرآگماتیسم معتقد است که حقیقت به انسان بستگی دارد و هر چیزی که فایده، سودمند و نتیجه ای برای انسان داشته باشد؛ همان حقیقت است. چیزی که «سودمند» نباشد نمی تواند «حقیقت» باشد. پرآگماتیست ها می گویند باید به جای ایده آل و احساسات، بر واقعیت ها تمرکز کردد.^(۹) در حالیکه کسانی که به پرآگماتیسم اعتقادی ندارند می گویند حقیقت چیزی است که وجود دارد، چه انسان آن را بشناسد و چه نه! چه به آن اعتقاد داشته باشد و چه نه! آنها می گویند در واقع حقیقت از انسان جداست.^(۱۰) پرآگماتیسم را می توان در افکار فیلسوفان یونانی چون سقراط و متفکران جدید مثل «کانت»، «هگل» و «استوارت میل» پیدا نمود همچنین می توان از مهمترین عمل گرایان کلاسیک، همانند چارلز ساندرز پیرس، ویلیام جیمز و جان دیوئی نام برد. ویلیام

نتایج مطالعات (جدول شماره یک)، ارتباط نامناسب، پر تعداد ترین موضوع مورد شکایت از گروه پرستاری در مراجع قانونی بوده که از علل مهم این شکایات، ارتباط نامناسب کارکنان، توضیح ناکافی و اطلاعات ناقص یا نامتناقض می باشد که می توان با آموزش اصول فلسفی بصورت کارگاه و اهداء پمפלت و جزوای آموزشی این مشکل را حل نمود(۲۲). رشته پرستاری در اصل به عنوان یک رشته عملی یا پرآگماتیک بیان شده و شباهت های زیادی بین آن و مکتب پرآگماتیسم وجود دارد. پژوهشگران حوزه پرستاری اغلب به طور جزئی و سطحی به فلسفه پرآگماتیسم و نوپرآگماتیسم اشاره کرده اند، اما تعداد کمی از آنها بحث عمیقی در مورد کاربردی بودن آن در پرستاری انجام داده اند و اکثریت پرستاران هم پرآگماتیسم را نمی شناسند و اطاعات کاملی از این مکتب ندارند(۲۳). بر اساس نتایج مطالعات، نگاه فلسفی بر عملکرد روزانه یک پرستار در برخورد منطقی با بیماران تأثیر گذار می باشد. این چشم انداز شامل پارادایم ها و نظریه هایی است که ارزش های پرستار را بیان میکند و بر عملکرد پرستاری تأثیر قابل توجهی دارد. پرآگماتیسم و نوپرآگماتیسم نیز یکی از ملاحظات مهم فلسفی می باشند و در مورد بهترین رویکرد در عملکرد پرستاری بحث می کنند(۲۴). مکتب پرآگماتیسم طرفدار مدارا، احترام به نظرات دیگران و همکاری است و این مکتب به عنوان رویکرد منعکس کننده ارزیابی زیرکانه، گزینه ها و انتخاب مسیر عملی که به بهترین نحو به بیمار خدمت می کند، در نظر گرفته می شود و پرآگماتیسم بطور واضح برای عملکرد پرستاری سودمند است(۲۵). یکی از مشکلات بر سر راه پرآگماتیسم عدم برسی عوامل و تأثیرات زمینه ای به طور گسترده بود و پرآگماتیست های اولیه استدلال می کردند که رفتار عملگرایانه از نیاز انسان به حل سریع مشکلات، با استفاده از درک محدود او از موقیت، برای بقا و شکوفایی ناشی می شود. به همین دلیل، هیچ فلسفه ای برای هدایت چنین رفتاری لازم نبود، اما امروزه، فلسفه نوپرآگماتیسم غالباً در مورد مسائل مربوط به معضلات اخلاقی در بیشتر حوزه های عملکردی مورد مشورت قرار می گیرد، در صورتیکه فلسفه پرآگماتیسم در چنین بحث هایی دیده نشده بود و از این رو، متقدان این مکتب معتقدند که با عدم نگاه پرآگماتیسمی نیازهای مراقبتی منحصر به فرد بیمار در نظر گرفته نشده و کیفیت مراقبت ارائه شده توسط پرستار کاهش می یابد(۲۶).

مدیران پرستاری در مواجهه با پرسنل خود می باشد(۱۸). در کل پرستاران پیرو مکتب پرآگماتیسم، افرادی تجربه گرا بوده و بر عقل انسان در راستای حل مسائل تاکید دارند. آنها به جهان به عنوان یگانگی و وحدت مطلق نمی نگردند. به همین دلیل با استفاده از روش های ترکیبی و با ملاحظه رویکردهای موجود به جمع آوری و تحلیل اطلاعات می پردازند تا اینکه صرفاً مقید به یک رویکرد باشند. پرستار می تواند بر حسب موقعیت، هم از روش های کیفی و هم از روش های کمی و یا ترکیبی از آن دو استفاده کند. به همین لحاظ می باشد در دوران دانشجویی به خصوص مقطع کارشناسی، این مباحث آموزش عمیق داده شود(۱۹). بیش تر تقاضت پرآگماتیست ها با غیر پرآگماتیست ها در معنای واژه حقیقت است. پرآگماتیست ها وقتی از حقیقت سخن می گویند منظورشان منحصرآ چیزی است راجع به تصورات، یعنی کارکنندگی آنها در حالی که ضد پرآگماتیست ها وقتی از حقیقت سخن می گویند خود اشیاء منظورشان است. این درحالی است که پرآگماتیسم جدید نیز رنسانسی در حوزه فلسفه آمریکایی شمرده می شود که البته در هر دو پرآگماتیسم، زندگی انسانی اساساً عمل است و از این رو هر چیزی حتی نظریه، به عمل تعلق دارد. همچنین، در هر دو رویکرد طبیعتگرایانه غالب است(۹). مطالعات مختلف بیانگر عدم شناخت پرستاران نسبت به اصول، مفاهیم و راهکارهای تأثیرگذار فلسفه پرآگماتیسم و نوپرآگماتیسم در ارتباط با بیماران بستره ای در بیمارستان می باشد که به همین علت مشکلات فراوانی را به وجود آورده است(۲۰). هدف از این مطالعه بررسی نقش مثبت پرآگماتیسم و نوپرآگماتیسم بر نوع رفتار و بهبود عملکرد روزانه پرستاران در مراقبت بالینی از بیماران می باشد.

روش کار:

مطالعه حاضر یک مطالعه از نوع مروری روایتی غیر نظام مند(Non-systematic/Narrative) می باشد که برای انجام آن با استفاده از کلیدواژه های Philosophy, Young Nurses, Pragmatism, New Pragmatism, Clinical Practice: با جستجوی اینترنتی در بانک های اطلاعاتی (ISI, Scopus, PubMed, Google Scholar) و موتور جستجوی (Scopus, PubMed) از سال ۲۰۰۵ لغایت ۲۰۲۵ انجام شد و در مجموع ۵۳ مقاله استخراج گردید و در ادامه، عنوانین بافت شده از نظر ارتباط موضوعی بررسی و در نهایت مقاله حاضر با ۸ مقاله نگارش گردید.

یافته ها:

جهت نگارش مقاله حاضر، تعداد ۵۳ مقاله به دست آمد و با در نظر گرفتن معیارهای ورود، مقالات تکراری حذف و از ۸ مقاله استفاده شد. بر اساس نتایج مطالعات متعدد، تعداد کمی از پرستاران از فلسفه پرآگماتیسم به عنوان مبنای عمل در ارتباطات خود با بیماران استفاده می کنند که این مهم می تواند یکی از علل تشکیل پرونده های شکایت از آنها باشد(۲۱). بر اساس

جدول یک: خلاصه مقالات برگزیده

ردیف	عنوان	نویسنده، سال	نوع مطالعه	یافته های کلیدی
۱	انسان گرایی و نقش آن در توسعه حرفه پرستاری	عباس حیدری و همکاران ۱۴۰۳	مرور روایتی غیر نظام مند	برای دستیابی به مراقبت پرستاری با حداقل کیفت و استاندارد رویکرد پرستاری انسان گرایانه می تواند راهنمایی مناسبی باشد. و به نظر می رسد پرستاری انسان گرایانه یکی از نیازهای اصلی علم پرستاری امروز است(۲۳).
۲	پرآگماتیسم در فلسفه تعلیم و تربیت: نگرش معاصر	رنا پاتریک فرانسیس ۲۰۲۰	کیفی (منابع ثانویه)	آچه مهم است این است که پرآگماتیسم بر عملکرد پرستاران آمریکا و کشورهای مختلف تأثیر گذاشته است(۲۰).
۳	حرفه پرستاری: یک دیسیپلین عملگرا	ملیحه داودی و همکاران ۱۳۹۹	مرور روایتی غیر نظام مند	یافته ها نشان داد پرستاری به عنوان حرفه ای بالینی یا عمل گرایانه توصیف می شود، زیرا عملگرایی با تاثیر بر روند تولید و توسعه داشن، بکارگیری آن در عمل، آموزش پاسخگو، پژوهش های کاربردی و مراقبت های مؤثر حداقلی توансه است پرستاری را به حرفه ای عمل گرایانه تبدیل نماید(۱۱).
۴	معرفت شناسی اثبات گرایی در آموزش دانشجویان پرستاری	فرزانه محمدزاد ۱۴۰۲	مرور روایتی	توجه به استفاده متعدد از این مکتب فلسفی، در بررسی و ارزیابی بعد فیزیولوژیک در بیماران، اگر چه به نظر می رسد که دانشجویان پرستاری، در دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد، باید با مبانی این مکتب فلسفی آشنا شوند؛ اما از طرفی آشنایی آنها با دیگر مکاتب فلسفی، جهت ارزیابی و مدیریت جنبه های غیر فیزیولوژیک بیماران، ضروری می باشد(۱۸).
۵	مکتب پرآگماتیسم در پرستاری	موسوی و همکاران ۱۴۰۱	مرور روایتی	مدت طولانی است که پرآگماتیسم با تار و پود پرستاری در هم تنیده شده است به طوری که برخی مبانی فلسفی پرستاری را بر اساس آموزه های این مکتب تفسیر می کنند(۲۱).
۶	مشکلات پرستاران به دنبال درگیری با مددجویان و شکایت آنها به مراجع قضایی	قدوسی و همکاران ۱۳۹۲	کیفی (پدیدارشناسی)	تجربه درگیری با شکایت مددجویان به مراجع قانونی، تجربه ای در دنک و ناتوان کننده برای پرستاران است که بر روی کار بالینی آنها اثر منفی می گذارد. به همین دلیل توصیه می شود که پیشگیری از وقوع آنها به دانشجویان پرستاری و پرستاران بالینی آموزش داده شود(۲۲).
۷	تلاقي پرآگماتیسم و پست مدرنيسم در فلسفه ریچارد رورتی	اصغری ۱۳۸۷	مروری	تفکر روتی آمیزه ای از اندیشه های متفکران مذکور است که به طرزی جالب تحت لوای نئوپرآگماتیسم بیان شده است و در بهبود عملکرد پرستاران مفید است(۲۷).
۸	پرآگماتیسم ، نئوپرآگماتیسم و نظریه اجتماعی فرهنگی	اولوف ساندین و همکاران ۲۰۰۵	مطالعه کیفی تحلیل مفهوم	نئوپرآگماتیسم به عنوان یک امر معرفت شناختی، بین فعالیت های علمی و حرفه ای ارتباط مناسبی برقرار می کند(۲۸).

عملی یا پرآگماتیک است و شباهت‌های زیادی بین این رشته و مکتب پرآگماتیسم وجود دارد. لذا با توجه به سوابق فراوانی که همکاران پرستار در درگیری یا شکایت از سوی مددجویان یا همراهان آنها در مراجع قانونی داشته اند که غالباً هم تجربه‌های دردناک و ناتوان کننده برای پرستاران بوده و بر روی کار بالینی آنها اثر منفی می‌گذارد. توصیه می‌شود، برای پیشگیری از این گونه مشکلات کاری، عوامل زمینه ساز این مشکلات را های پیشگیری از وقوع آنها به دانشجویان پرستاری و پرستاران بالینی آموزش داده شود. لذا بر اساس نتایج همین مطالعات، یکی از بهترین روش‌های موجود که می‌تواند نقش غیر قابل انکاری در بهبود شرایط داشته باشد را می‌توان، آموزش و تدریس مفاهیم مکتب پرآگماتیسم و نئوپرآگماتیسم در دانشگاه‌ها به خصوص در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد و همچنین تشکیل دوره‌ها و کارگاه‌های ضمن خدمت برای پرستاران فارغ التحصیل شده دانست. لذا پیشنهاد می‌گردد آموزش این مفاهیم به گروه پرستاری، مورد توجه مسئولین و مدیران آموزشی قرار گیرد.

تشکر و قدردانی: از کلیه همکاران مشارکت کننده در این پژوهش کمال تشکر و قدردانی را دارم.

نتیجه گیری

حرفه پرستاری یکی از مشاغل آسیب‌پذیر حوزه بهداشت و درمان است و پرستاران در معرض انواع شکایت از جانب مددجویان در مراجع قانونی قرار دارند^(۸). هرچند که این شکایت می‌تواند بازخوردی از عملکرد پرستاران به آن‌ها بدهد و حوزه‌های عملکرد ضعیف را مشخص کند و فرصتی برای طراحی راهبردهایی جهت ارتقای کیفیت مراقبت بهداشتی کند و ارزشمندی درباره تجربه بیمار در سیستم خدمات فراهم آورد و چیزی فراتر از نارضایتی از سیستم خدمات سلامت را منعکس کند اما تأثیرات بسیار بدی در روح و روان پرستاران می‌گذارد و کیفیت کار آنها را پایین می‌آورد^(۴). امروزه عدم عملکرد مناسب در پاسخ به نیازهای بیماران به جهت عدم شناخت صحیح نیازهای فرهنگی، اجتماعی و شخصیتی یکی از مهمترین مشکلات حوزه پرستاری می‌باشد که منجر به طرح شکایت‌های متعدد در محاکم مختلف گردیده است^(۳). یکی از مشکلات به ویژه در پرستاران جوان، رفتارهای توهین آمیز همراه با تهدید آشکار و نهان تا رفتارهای منفعل نظری غفلت و بی‌توجهی عمده و هدفمند نسبت به بیماران می‌باشد^(۷). یکی از علل عملکرد نامطلوب پرستاران به خصوص پرستاران نسل جوان، عدم شناخت صحیح از نیازهای بیماران و همچنین آگاهی پایین در مورد رویکردها و مبانی فلسفی از جمله مکتب پرآگماتیسم و نئوپرآگماتیسم در حوزه پرستاری می‌باشد که عامل آن عدم تدریس و آموزش این مباحث در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد می‌باشد. در صورتی که بیشترین افرادی که مستقیماً با بیمار در تماس هستند، فارغ التحصیلان همین دو مقطع می‌باشند^(۱). پس از جنگ جهانی دوم و تغییراتی که در جهان ایجاد شد پرآگماتیسم دچار مشکلاتی شد که نتیجه آن ظهور نئوپرآگماتیست‌هایی مانند ریچاردورتی، فیلسوف و پرآگماتیست امریکایی است که به باور بسیاری، یکی از فیلسوف‌های مطرح عصر کنونی است. او خود را فیلسوفی نئوپرآگماتیست می‌خواند، ولی از برچسب پست مدرن پرهیز می‌کند و آن را در کل بی‌معنا می‌داند. از دید رورتی هر فلسفه‌ای که به دنبال بافتمن معرفتی نهایی، استعلایی و بنیانی است باید کنار برود. به نظر وی فلسفه با این ادعا که می‌تواند به چیزی چیزهای، چنان‌که هستند، دست یابد فقط خود را مسخره کرده و هرگز تاکنون نتوانسته است باورهای ما را بر پایه به اصطلاح تطابق با امر واقع بنا نهاد؛ زیرا نه دادهای در کار است و نه امر واقعی، آنچه هست فراتر رود و به درکی از پدیده‌ها، چنان‌که هستند، برسد^(۲۰). به دین ترتیب حقیقت ساخته انسان است؛ زیرا انسان خالق واژه‌ها می‌باشد و هیچ آگاهی پیشا زبانی وجود ندارد؛ پس هر چه هستدر متن تاریخ و زبان معنا و حقیقت می‌بابد؛ دریافتی که برای ما با توجه به زمان و مکان مطلوب است. با توجه به نتایج به دست آمده از مقالات و مطالعات، به این نتیجه رسیدیم که رشته پرستاری در اصل به عنوان یک رشته

References

- 1.Rajabpoor M, Heidari A. Pragmatism as a Philosophy of the Science: Correct or Flawed? Letter to the editor. Navid No. 2023 Aug 23;26(86):1-5.
- 2.Heidari A, Mohammadpourhodki R. Humanism and its role in nursing professional development. Navid No. 2024 Jun 21;27(89):66-73..
- 3.Saeedeh M, Zeinab P, Mahmoud B. Survey Of Complaints And Factors Affecting Them In Firoozgar Hospital. Payavard Salamat. 2014 Jan 1;8(1).
- 4.Majidipour P, Heydarian A, Soroush A, Majidipour P, Asadi P. Type and causes of complaints registered by nurses in Imam Reza center in Kermanshah in 2016-2020..
- 5.Golparvar M, Khatonabadi G. Structural Model of the Relationship between Bullying in Hospital Environments and Negative effect and Psychosomatic Complaints among female Nurses. IJPN 2017; 4 (5) :52-59.
- 6.Rivaz M, Ebadi A, Momennasab M. The role of Magnet hospitals in making the nursing practice environment attractive . Journal of Hayat 2018; 23 (4) :290-294
- 7.Mirzaaghaei F. Complaints recorded at three hospitals affiliated to Tehran university of medical sciences and factors affecting it.
- 8.Ghodousi A, Mohammadi E, Ziaeirad M. Nurses experiences of the problems caused by patient's litigation to law authorities. Iranian Journal of Forensic Medicine. 2013 Sep 10;19(2):307-12..
- 9.Golchin S. Human Rights, Pragmatism and the Limits of Moral Theory: A Review of Human Rights as Politics and Idolatry. Fares Law Research. 2025 Feb 19;7(22):449-66.
- 10.Francis TP. Pragmatism in philosophy of education: A contemporary outlook. Tropical Journal of Arts and Humanities. 2020;2(1):64-72.
- 11.Davoudi M, Heydary A. Nursing profession: a pragmatic discipline.2020.82-95
- 12.Dolan S, Nowell L, McCaffrey G. Pragmatism as a philosophical foundation to integrate education, practice, research and policy across the nursing profession. Journal of advanced nursing. 2022 Oct;78(10):e118-29.
- 13.Baliton JJ. Philosophical analysis of pragmatic nursing inquiry. International Journal for Multidisciplinary Research. 2023;5:1-2..
- 14.Dolan S, Nowell L, McCaffrey G. Pragmatism as a philosophical foundation to integrate education, practice, research and policy across the nursing profession. Journal of advanced nursing. 2022;78(10):e118-e29.
- 15.da Silva ALNV, da Silva Candido MCF, Duarte SJH, Dos Santos RM. Complaints filed against nursing professionals: Mapping a Brazilian reality. Nursing ethics. 2016;23(8):889-901.
- 16.Cronquist R. Management of complaints against nurses: Review, investigation, action, resolution. Journal of Nursing Regulation. 2013;4(1):25-33.
- 17.Beardwood B, Walters V, Eyles J, French S. Complaints against nurses: a reflection ofthe new managerialism' and consumerism in health care? Social Science & Medicine. 1999;48(3):363-74.
- 18.Mohamadnejad F, Jahani S, Molavynejad S, Imani A. Positivism Epistemology Critique in Nursing Students Education. Education and Ethics In Nursing ISSN: 2322-5300. 2022 Sep 23;11(3-4):103-10.
- 19.Meimand MM, Aidi M, Shiri A, Darabifar H. Effect of organization indifference dimensions on the organizational commitment of gas company employees in Ilam Province. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2012 Oct 24;62:666-7..
- 20.McCready JS. Jamesian pragmatism: a framework for working towards unified diversity in nursing knowledge development. Nursing Philosophy. 2010;11(3):191-203.
- 21.Emami S, Mousavi, Shirvani SK Pragmatism School in Nursing. Journal of Nursing Development in Health (Aligoodarz School of Nursing).

- 2022 Dec 10;13(3):60-7..
- 22.Ghodousi A, Mohammadi E, Ziaeirad M. Nurses experiences of the problems caused by patient's litigation to law authorities. Iranian Journal of Forensic Medicine. 2013 Sep 10;19(2):307-12.
- 23.Cohen L, Gelbrich J. Philosophical perspectives in education. Retrieved March. 1999;17:2011.
- 24.Fowler M. Nursing Ethics in the United Kingdom, 1888 to the 1960s (with a Nod to Canada). Nursing Ethics, 1880s to the Present: Routledge. p. 202-44.
- 25.Hawkins JE, Chiu P, Mumba MN, Gray SE, Hawkins RJ. Nurses' Perceptions of the Role of Nursing Organizations in Promoting Engagement with the Sustainable Development Goals: A Global Study. AJN The American Journal of Nursing. 2025;125(2):22-9.
- 26.Bi H. Pragmatism and methodology: doing research that matters with mixed methods: by Alex Gillespie, Vlad Glăveanu and Constance de Saint Laurent, Cambridge, Cambridge University Press, 2024, 252 pp., \$29.99 (Paperback), ISBN 9781009013789. Taylor & Francis; 2025.
- 27.Asghari M. pragmatism and postmodernism in Rorty. University of Tabriz 2018,25
- 28.Pragmatism-neo-pragmatism-and-sociocultural-theory-Communicative-particip,Journal of DocumentationVol. 61 No. 1, 2005pp. 23-43